

ANALYSE:

Fordelingen af statslige midler til byfornyelse

Danmark
på Vippen

Danmark på Vippen, marts 2017

For vækst, velstand og lige vilkår i hele Danmark

Degnemosen 1
8740 Brædstrup
www.danmarkpaavippen.dk

Titel: Fordelingen af statslige midler til byfornyelse
ISBN 978-87-998460-2-3

Kontakt:

Martin Ø. Carstensen, kommunikationschef
Tlf.: +45 23 71 00 43
E-mail: martin@danmarkpaavippen.dk

Udgiver: Landsforeningen Danmark på Vippen, marts 2017

Forfattere: Martin Ø. Carstensen, Bjarke Ahm og Bettina Rasmussen

Layout: Danske Andelskassers Bank A/S

Rapportens layout og tryk er sponsoreret af Danske Andelskassers Bank A/S

Danmark på Vippen er en partipolitisk neutral landsforening, der kæmper for vækst, velstand og lige vilkår i hele Danmark. Vi ønsker en debat om Danmarks fremtid baseret på fakta. Derfor er vores fornemste opgave at analysere, dokumentere og formidle viden om, hvordan vi skaber balance i Danmark – til gavn for hele landet.

Indholdsfortegnelse

1.	Analysens hovedkonklusioner	3
2.	Byfornyelsesloven.....	4
	2.1. Økonomisk effekt ved byfornyelse	4
3.	Fordelingen af de statslige midler til byfornyelse	5
	3.1. Områdefornyelse	6
	3.2. Bygningsfornyelse.....	10
4.	Byfornyelse målrettes Det Lokale Danmark.....	12
	4.1. Regeringen vil skære hårdt i byfornyelse.....	13

Formålet med denne analyse er at anskueliggøre, hvordan de statslige midler til byfornyelse bliver fordelt mellem landsdelene. Derudover fokuserer analysen på de økonomiske effekter, der er forbundet med byfornyelse. Analysen afsluttes med en redegørelse for, hvordan byfornyelsesmidlerne i fremtiden skal fordeles.

1. Analysens hovedkonklusioner

- » **Midler fra byfornyelsespuljen går til bygningsfornyelse og områdefornyelse.**
- » **Den økonomiske effekt ved byfornyelse er stor.** Statens Byggeforskningsinstitut har dokumenteret, at for hver offentlig krone, der investeres i områdefornyelse, investerer det private i gennemsnit 3,5 kr. i dette område som følge af de offentlige investeringer. Effekten er endnu større i mindre byer med under 10.000 indbyggere.
- » **I perioden 2005 til primo 2017 har staten brugt 591.621.301 kr. på aktivitetspuljen til områdefornyelse.** 37 % af de midler, hvilket svarer til 214.190.283 kr., er blevet tildelt landsdelen København, hvor knap 13 % af Danmarks befolkning bor (ca. 728.000 indbyggere). Til sammenligning har en landsdel på ca. samme befolkningsmæssige størrelse, Fyn, fået tildelt 45.024.894 kr. (7,6 %) af statens midler til områdefornyelse i perioden.
- » **Landsdelen København blev tildelt 294 kr. pr. indbygger til områdefornyelse i perioden 2005 til primo 2017.** Det er 189 kr. mere end gennemsnittet.
- » **Den økonomiske gevinst for landsdelen København ved den statsfinansierede områdefornyelse har været enorm.** Spinoff-effekten for landsdelen København er i perioden på 749.665.641 kr. Det giver et samlet resultat (statslige midler + spinoff-effekt) for landsdelen København på 963.855.824 kr.
- » **Overskuddet for landsdelen København er markant målt i forhold til antal indbyggere.** København har i perioden 2005 til primo 2017 et overskud på 137.648.886 kr. af de direkte investeringer fra det offentlige til områdefornyelse. Hvis man medtager de efterfølgende spinoff-effekter, ender overskuddet for landsdelen København på hele 605.655.099 kr. seks landsdele, Københavns Omegn, Bornholm, Nordsjælland, Østsjælland, Fyn og Syddjylland, har et underskud i statslige midler til områdefornyelse målt i forhold til antal indbyggere.
- » **Landsdelen København fik i både 2014 og 2016 36 % af puljen til bygningsfornyelse.** Det svarer til 74.200.000 kr. i 2014 og 34.800.000 kr. i 2016. Til sammenligning fik landsdelen Fyn, der befolkningsmæssigt er på størrelse med landsdelen København, 7 % af midlerne, hvilket svarer til 16.000.000 kr. i 2014 og 7.300.000 kr. i 2016.
- » **I 2016 besluttede et bredt flertal i Folketinget at målrette byfornyelsesmidlerne til Det Lokale Danmark.** Her vedtog man, at midlerne skal målrettes indsatsen i landsbyer og andre områder i Det Lokale Danmark, som er under pres, og hvor der er behov for at kickstarte en udvikling. Et flertal i Folketinget er dog netop blevet enige om at finansiere dele af den nye bandepakke med midler fra byfornyelsespuljen, som på den baggrund bliver beskåret kraftigt fra 2018 og frem. Derudover lægger regeringen også op til at finansiere en kommende jobpræmiepulje til langtidsledige med byfornyelsesmidlerne.
- » **Danmark på Vippen er uforstående over for besparelserne på byfornyelsespuljen.** Det er dybt utilfredsstillende, at byfornyelsespuljen beskæres så hårdt netop nu, hvor man målretter den til Det Lokale Danmark efter i mange år at have favoriseret København voldsomt (som denne analyse slår fast). Og det er samfundsøkonomisk en rigtig dårlig idé, med tanke på hvor stor den økonomiske effekt ved byfornyelse er.

2. Byfornyelsesloven

Byfornyelsesloven har baggrund i en række love, der strækker sig tilbage til Lov om Boligtilsyn og Sanering fra 1939. Hovedsigtet var dengang at bekæmpe sygdomme. I 1980'erne skiftede fokus til områdefornyelse i form af Byfornyelsesloven. Denne var hovedsageligt baseret på offentlig intervention og offentlige subsidier og knyttede sig historisk til den negative udvikling i København, der fra 1950 til 1980 mistede 270.000 indbyggere, hvilket svarer til 9.000 indbyggere om året. Alle kunne på dette tidspunkt se, at det var vigtigt og nødvendigt at vende den negative udvikling i København. Siden 00'erne er man dog begyndt at bevilge færre offentlige midler til byfornyelse. Samtidig har man haft et mere eksplicit ønske om privat deltagelse og privat medfinansiering i byfornyelsen.

I dag refererer vi typisk til to former for byfornyelse: Bygningsfornyelse og områdefornyelse.

Formålet med bygningsfornyelse er at skabe velfungerende boliger og boligområder. Midlerne går typisk til istandsættelse og nedrivning af boliger, opkøb af nedslidte ejendomme, ombygning af tomme private erhvervslokaler eller offentligt ejede bygninger mv¹.

Formålet med områdefornyelse er at gøre utidssvarende områder tidssvarende. Det kan blandt andet være fornyelse af gader og veje, torve og pladser samt sociale og kulturelle aktiviteter².

Kommunerne vedtager beslutninger om byfornyelse inden for en aktivitetsramme sat af staten. Derfor er det også kommunerne, der betaler den største del af udgifterne til byfornyelse. Staten betaler i de fleste tilfælde 1/3 af udgifterne. Det ses dog i få tilfælde, at staten enten betaler mindre eller mere.

2.1. Økonomisk effekt ved byfornyelse

Der er i dansk sammenhæng foretaget flere undersøgelser af omfanget af medfinansiering og følgeinvesteringer ved helhedsorienteret byfornyelse. Disse tidligere undersøgelser viser et spænd mellem en faktor på 2,7 og 4,9 af de investerede offentlige midler i helhedsorienteret byfornyelse³.

Den seneste rapport om den økonomiske effekt ved byfornyelse er lavet af Statens Byggeforskningsinstitut på Aalborg Universitet⁴. Formålet med denne undersøgelse er at kigge nærmere på, hvordan private investeringer bliver foretaget som følge af områdefornyelse.

Rapporten er baseret på en stikprøve blandt et repræsentativt udsnit af ejendomsjere i de områder, der har gennemført områdefornyelse i perioden 2006-2010. Gennem denne stikprøve har det været muligt at beregne den samlede spinoff-effekt af områdefornyelsen - dvs.,

1 <http://byfornylsesdatabasen.dk/bygningsfornyelse>

2 <http://byfornylsesdatabasen.dk/omraadefornyelse/0/3>

3 <http://www.sbi.dk/byudvikling/byfornyelse/private-folgeinvesteringer-ved-omraadefornyelse/private-folgeinvesteringer-ved-omraadefornyelse>

4 <http://www.sbi.dk/byudvikling/byfornyelse/private-folgeinvesteringer-ved-omraadefornyelse/private-folgeinvesteringer-ved-omraadefornyelse>

hvor mange private ejendomsinvesteringer der er foretaget som følge af den kommunalt- og statsfinansierede områdefornyelse. Resultatet kan ses i tabel 1:

Tabel 1: Anslået spinoff fra områdefornyelse vurderet på det samlede offentlige tilskud (kommunale og statslige) og private investeringer.

Områdetype	Områdefornyelse, mio. kr.	Flg. private ejendomsinvesteringer, mio. kr.	Spinoff
Større by	287	675	2,4
Mindre by	172	935	5,4
Total	459	1.610	3,5

Kilde: Statens Byggeforskningsinstitut, AAU: 'Private følgeinvesteringer ved områdefornyelse', 2015.

Tabel 1 slår altså fast, at den samlede spinoff-effekt af offentlig områdefornyelse er 3,5. Det betyder, at for hver offentlig krone, der investeres i områdefornyelse, investerer det private i gennemsnit 3,5 kr. i dette område som følge af de offentlige investeringer. Der er dog relativt store forskelle mellem områdetyperne: I de større byer er der en spinoff-effekt på 2,4, mens der i de mindre byer er en spinoff-effekt på 5,4. En 'mindre by' er her defineret som en by med under 10.000 indbyggere.

Konklusionen på baggrund af Statens Byggeforskningsinstituts undersøgelse er dermed helt klar: Der er grundlag for vækst og et betydeligt antal nye arbejdspladser i statsstøttet områdefornyelse. Og effekten er størst i de mindre byer. Dette er positivt i en tid, hvor det er tydeligt, at de problemer, København stod med i 1980, da den moderne byfornyelsespolitik tog fart, for længst er overstået, mens en række mindre og mellemstore byer rundt i landet netop nu har brug for en hjælpende hånd. Og når følgeinvesteringer i netop de områder er mere end dobbelt så store i forhold til de større byer, er det en rigtig god vej til flere arbejdspladser og udvikling i hele Danmark.

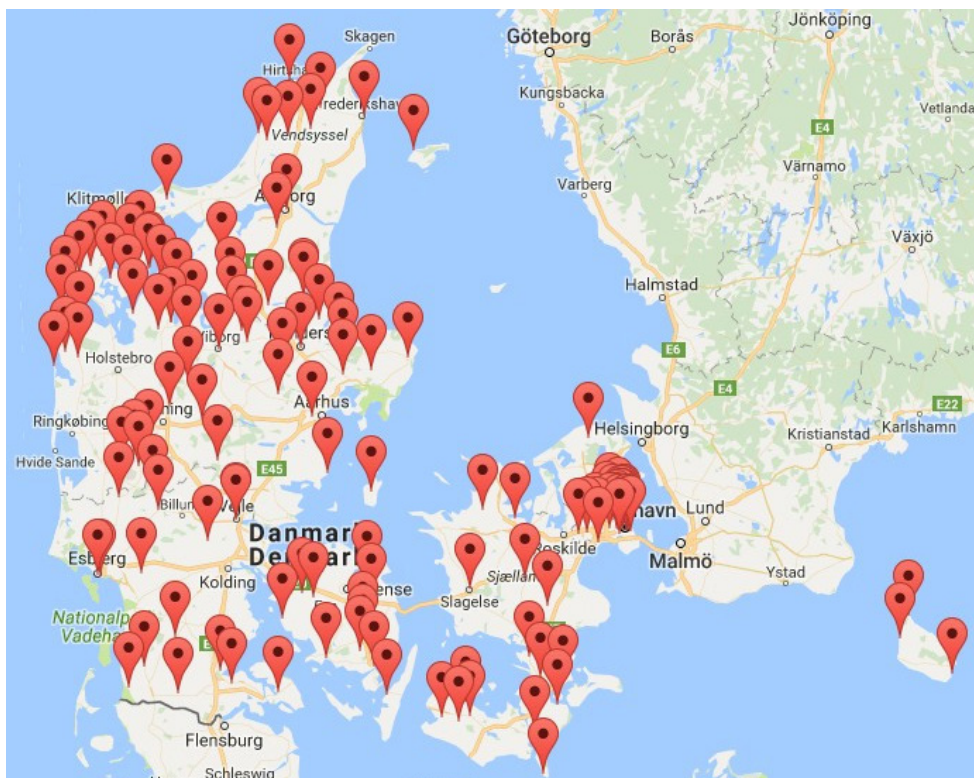
3. Fordelingen af de statslige midler til byfornyelse

I dette afsnit redegør vi for fordelingen af de statslige midler til byfornyelse – herunder en analyse af henholdsvis de tildelte midler til områdefornyelse og bygningsfornyelse. På baggrund af tabel 1 vil vi også dokumentere de afledte effekter af områdefornyelsen.

Data på områdefornyelse i denne analyse stammer fra Boligministeriets hjemmeside, www.byfornyelsesdatabasen.dk. Udtrækket er lavet enkeltvis, idet dataene ikke er opgjort samlet. Informationen dækker over, hvor meget kommunerne, staten og fonde har givet til hvert projekt fra 2005 til primo 2017. I det her tilfælde redegør vi for de statslige midler, der er givet til områdefornyelse i nævnte periode.

Informationsgrundlaget til de statslige udgiftsrammer til bygningsfornyelse stammer fra opgørelser lavet af henholdsvis det tidligere ministerium for By, Bolig og Landdistrikter i 2014 og Udlændinge-, Integrations- og Boligministeriet i 2016.

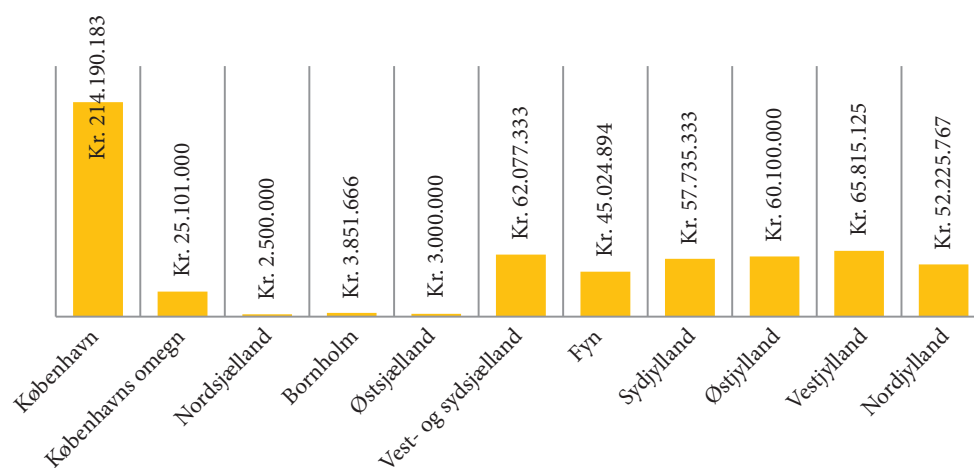
På byfornyelsesdatabasen.dk kan du finde en oversigt over tidligere og igangværende områdefornyelsesprojekter.

3.1. Områdefornyelse

I perioden 2005 til primo 2017 har staten brugt 591.621.301 kr. på aktivitetspuljen til områdefornyelse. Fordelingen af midlerne i forhold til landsdele ses i figur 1.

Figur 1: Fordeling af statslige midler 2005-2017 (primo) til områdefornyelse

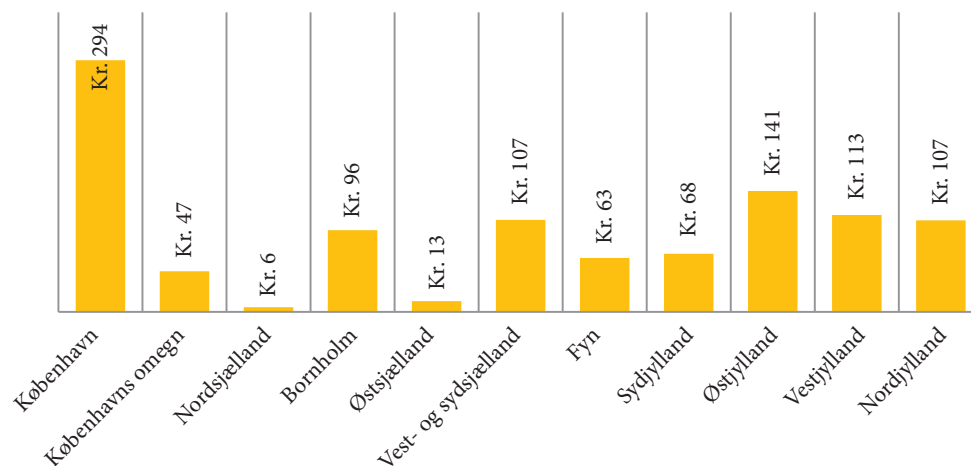

Kilde: Egne beregninger baseret på data fra byfornyelsesdatabasen.dk

Som det fremgår af figur 1, har landsdelen København fået tildelt 214.190.283 kr. (ca. 37 %) af statens midler til områdefornyelse fra 2005 til primo 2017. Til sammenligning har en landsdel på ca. samme befolkningsmæssige størrelse, Fyn, fået tildelt 45.024.894 kr. (7,6 %)

af statens midler til områdefornyelse i perioden. Sydjylland, Østjylland, Vestjylland, Nordjylland samt Vest- og Sydsjælland ligger alle på ca. 10 %. Københavns Omegn har i perioden fået tildelt 4,20 % af midlerne, mens Nordsjælland, Bornholm og Østsjælland alle har fået tildelt under 1 % af midlerne til områdefornyelse fra 2005 til primo 2017.

Figur 2: Fordeling af statslige midler 2005-2017 (primo) til områdefornyelse pr. indbygger

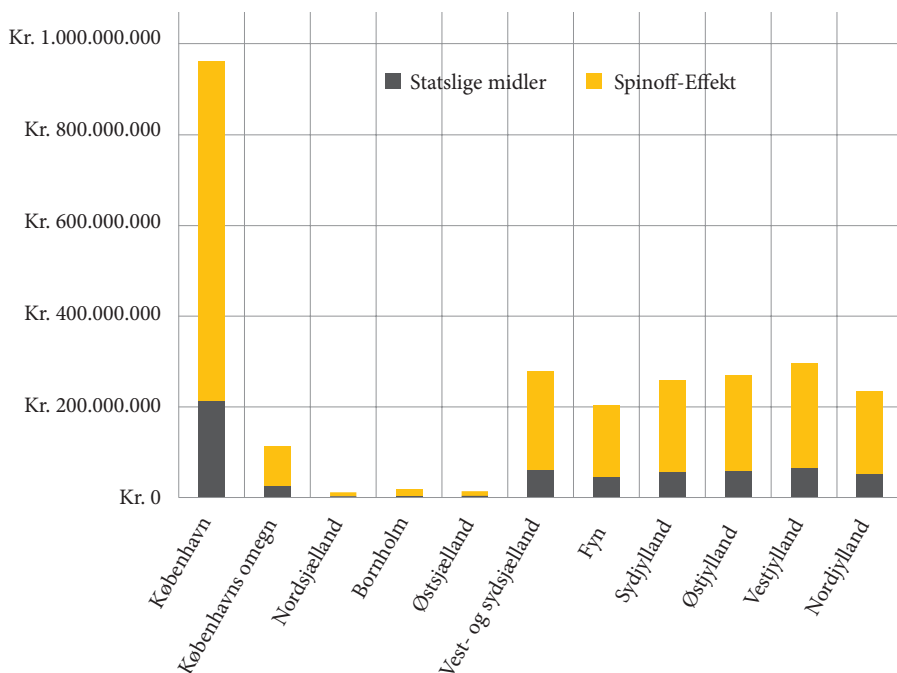

Kilde: Egne beregninger baseret på data fra byfornyelsesdatabasen.dk og Danmarks Statistik.

I årene 2005-2017 (primo) brugte staten i gennemsnit 105,10 kr. pr. indbygger på områdefornyelse. I figur 2 fremgår det, at København er blevet tildelt 294 kr. pr. indbygger. Det er 189 kr. mere end gennemsnittet. Landsdele, der ligger lige omkring gennemsnittet på 105,10 kr., er Nordjylland, Vestjylland og Vest- og Sydsjælland, mens Østjylland ligger lidt over gennemsnittet. De landsdele, der modtager mindst støtte, er Nordsjælland og Østsjælland med henholdsvis 6 og 13 kr. pr. indbygger. Også Københavns Omegn, Bornholm, Fyn og Sydjylland har modtaget mindre end gennemsnittet.

Som vi påviste i tabel 1, er den samlede spinoff-effekt af offentlig områdefornyelse 3,5. Det betyder altså, at for hver offentlig krone, der investeres i områdefornyelse, investerer det private i gennemsnit 3,5 kr. i dette område. Figur 3 viser på den baggrund, hvad hver enkelt landsdel har fået tildelt i statslig støtte + spinoff-effekten.

Figur 3: Statslige midler til områdefornyelse + spinoff-effekt fra 2005 til primo 2017

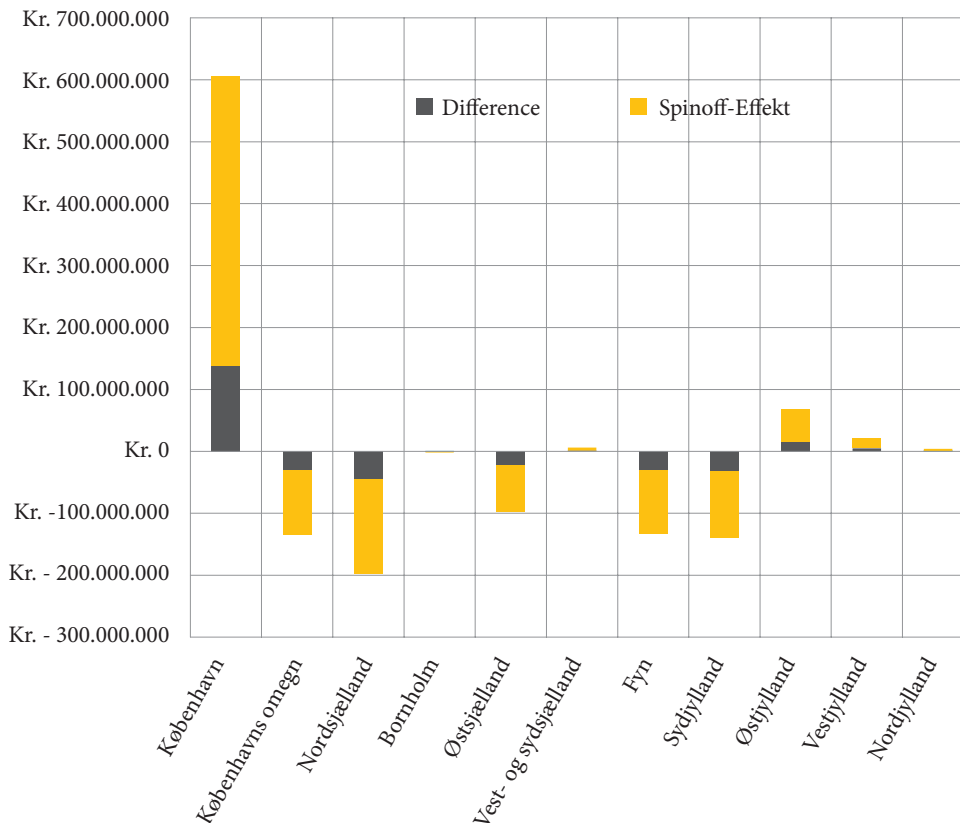
Kilde: Egne beregninger baseret på data fra byfornyelsesdatabasen.dk og Statens Byggeforskningsinstitut.

Fordelingen af de statslige midler til områdefornyelse fra 2005 til primo 2017 fremgår af figur 1. I ovenstående figur 3 kan vi samtidig se, at spinoff-effekten for landsdelen København er på hele 749.665.641 kr. Det giver et samlet resultat (statslige midler + spinoff-effekt) for landsdelen København på 963.855.824 kr.

Spinoff-effekten for de øvrige landsdele er: 87.853.500 til Københavns Omegn, 8.750.000 kr. til Nordsjælland, 13.480.831 til Bornholm, 10.500.000 til Østsjælland, 217.270.666 kr. til Vest- og Sydsjælland, 157.587.129 kr. til Fyn, 202.073.666 til Syddjylland, 210.350.000 til Østjylland, 230.352.938 til Vestjylland og 182.790.185 til Nordjylland.

Hvis man fordeler de statslige midler til områdefornyelse, der er blevet brugt siden 2005, ligeligt pr. indbygger, fremgår det i figur 4, hvordan over- eller underskud i hver landsdel fordeler sig.

Figur 4: Over- eller underskud af statslige midler til områdefornyelse målt i forhold til antal indbyggere

Kilde: Egne beregninger baseret på data fra byfornyelsesdatabasen.dk og Statens Byggeforskningsinstitut.

Den grå søjle beskriver den difference, der er i de direkte offentlige investeringer, mens den gule søjle beskriver de efterfølgende effekter, der følger de offentlige investeringer (beskrevet i afsnit 2.1).

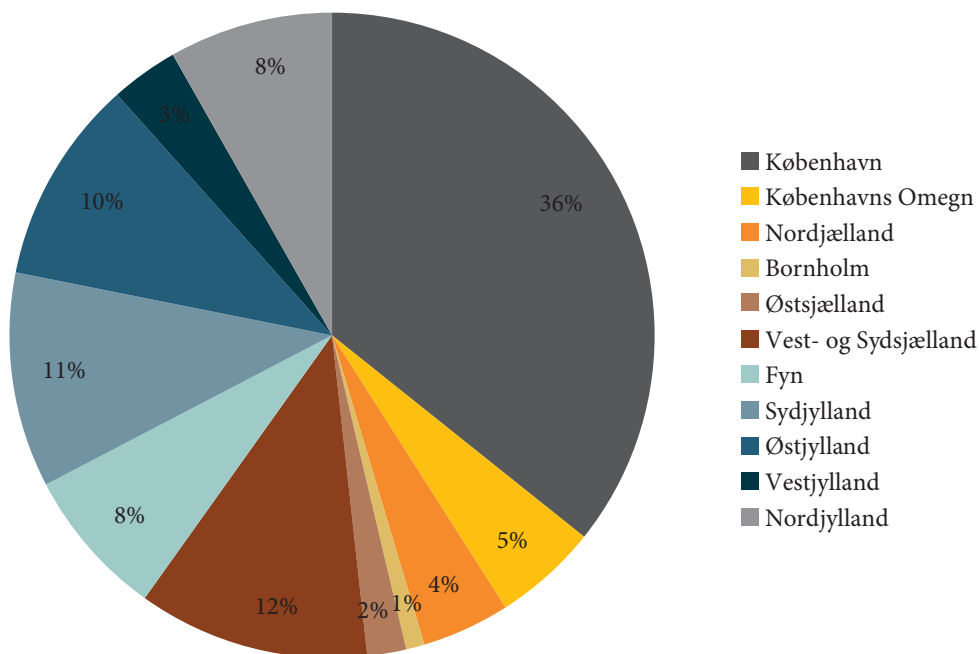
Figuren viser klart og tydeligt et særdeles signifikant overskud målt i forhold til antal indbyggere til København på 137.648.886 kr. af de direkte investeringer fra det offentlige. Hvis man medtager de efterfølgende spinoff-effekter (her beregnet ud fra en gennemsnitlig effekt på 3,5), ender overskuddet for landsdelen København på hele 605.655.099 kr.

I alt fem landsdele, København, Vest- og Sydsjælland, Øst-, Vest- og Nordjylland, har et overskud af statslige midler til områdefornyelse, mens resten har et underskud. Af de, der har et overskud, kan vi se, at landsdelene Vest- og Sydsjælland, Vest- og Nordjylland næsten er neutrale, mens landsdelen Østjylland har et lille overskud. Det store overskud findes altså uden sammenligning i landsdelen København.

3.2. Bygningsfornyelse

Den anden del af byfornyelsespuljen, bygningsfornyelse, fordeler sig som beskrevet i figur 5.

Figur 5: Fordeling af bygningsfornyelse i 2014 og 2016 (samme procentmæssige fordeling begge år)

Kilde: Egne beregninger baseret på data fra det tidligere ministerie for By, Bolig og Landdistrikter og Udlændinge-, Integrations- og Boligministeriet.

Dataene stammer her fra årene 2014 og 2016, hvor der ikke er sket en udvikling i den procentmæssige fordeling mellem landsdelene. Derimod blev den samlede pulje mere end halveret fra 205.500.000 kr. i 2014 til 97.400.000 kr. i 2016.

Det samme billede går her igen som under opgørelsen over fordelingen af midler til områdefornyelse: Landsdelen København får med 36 % over 1/3 af puljen til bygningsfornyelse. Det svarer til 74.200.000 kr. i 2014 og 34.800.000 kr. i 2016. Til sammenligning fik landsdelen Fyn, der befolkningsmæssigt er på størrelse med landsdelen København, 7 % af midlerne, hvilket svarer til 16.000.000 kr. i 2014 og 7.300.000 kr. i 2016.

Herunder har vi lavet en opgørelse over, hvad hver enkelt kommune fik tildelt fra den statslige bygningsfornyelsesramme i 2016. Den samlede pulje til bygningsfornyelse var på 97.400.000 kr. i 2016.

Tabel 2: Ramme til bygningsfornyelse 2016 fordelt på kommuner

Kommune	Ramme 2016	Andel i %	Kommune	Ramme 2016	Andel i %
København	30.400.000	31,21%	Langeland	1.500.000	1,54%
Frederiksberg	4.000.000	4,11%	Middelfart	600.000	0,62%
Dragør	200.000	0,21%	Nordfyns	300.000	0,31%
Tårnby	200.000	0,21%	Nyborg	400.000	0,41%
Albertslund	200.000	0,21%	Odense	2.200.000	2,26%
Ballerup	200.000	0,21%	Svendborg	900.000	0,92%
Brøndby	200.000	0,21%	Ærø	300.000	0,31%
Gentofte	1.900.000	1,95%	Billund	200.000	0,21%
Gladsaxe	400.000	0,41%	Esbjerg	2.400.000	2,46%
Glostrup	200.000	0,21%	Fanø	200.000	0,21%
Herlev	200.000	0,21%	Fredericia	400.000	0,41%
Hvidovre	300.000	0,31%	Haderslev	800.000	0,82%
Høje-Taastrup	200.000	0,21%	Kolding	1.200.000	1,23%
Ishøj		0,00%	Sønderborg	1.000.000	1,03%
Lyngby-Taarbæk	900.000	0,92%	Tønder	1.300.000	1,33%
Rødovre	200.000	0,21%	Varde	400.000	0,41%
Vallensbæk	200.000	0,21%	Vejen	400.000	0,41%
Allerød	200.000	0,21%	Vejle	1.400.000	1,44%
Egedal	200.000	0,21%	Aabenraa	800.000	0,82%
Fredensborg	200.000	0,21%	Favrskov	300.000	0,31%
Frederikssund	300.000	0,31%	Hedensted	400.000	0,41%
Furesø	200.000	0,21%	Horsens	1.100.000	1,13%
Gribskov	500.000	0,51%	Norddjurs	600.000	0,62%
Halsnæs	400.000	0,41%	Odder	200.000	0,21%
Helsingør	1.300.000	1,33%	Randers	1.700.000	1,75%
Hillerød	400.000	0,41%	Samsø	200.000	0,21%
Hørsholm	200.000	0,21%	Silkeborg	600.000	0,62%
Rudersdal	400.000	0,41%	Skanderborg	400.000	0,41%
Bornholm	900.000	0,92%	Syddjurs	600.000	0,62%
Greve	200.000	0,21%	Aarhus	3.900.000	4,00%
Køge	500.000	0,51%	Herning	400.000	0,41%
Lejre	200.000	0,21%	Holstebro	500.000	0,51%
Roskilde	800.000	0,82%	Ikast-Brande	300.000	0,31%
Solrød	200.000	0,21%	Lemvig	400.000	0,41%
Faxe	500.000	0,51%	Ringkøbing-Skjern	400.000	0,41%
Guldborgsund	1.400.000	1,44%	Skive	600.000	0,62%
Holbæk	1.300.000	1,33%	Struer	200.000	0,21%
Kalundborg	900.000	0,92%	Viborg	500.000	0,51%
Lolland	1.300.000	1,33%	Brønderslev	500.000	0,51%
Næstved	1.200.000	1,23%	Frederikshavn	800.000	0,82%
Odsherred	800.000	0,82%	Hjørring	800.000	0,82%
Ringsted	500.000	0,51%	Jammerbugt	400.000	0,41%
Slagelse	1.300.000	1,33%	Læsø	200.000	0,21%
Sorø	400.000	0,41%	Mariagerford	1.100.000	1,13%
Stevns	400.000	0,41%	Morsø	700.000	0,72%
Vordingborg	1.300.000	1,33%	Rebild	200.000	0,21%
Assens	400.000	0,41%	Thisted	700.000	0,72%
Faaborg-Midtfyn	500.000	0,51%	Vesthimmerlands	700.000	0,72%
Kerteminde	200.000	0,21%	Aalborg	1.900.000	1,95%

Kilde: Egne beregninger baseret på data fra Transport-, Bygnings- og Boligministeriet.

4. Byfornyelse målrettes Det Lokale Danmark

I marts 2016 besluttede den daværende V-regering sammen med Dansk Folkeparti, De Konservative, Socialdemokraterne, Det Radikale Venstre, SF og Alternativet at ændre byfornyelsesloven, så midler til byudvikling i højere grad skal bruges til at styrke indsatsen i landsbyer og provinsbyer. Her besluttede man, at midlerne skal målrettes indsatsen i landsbyer og andre områder i Det Lokale Danmark, som er under pres, og hvor der er behov for at kickstarte en udvikling. Det betød blandt andet, at⁵:

1. *Den ordinære statslige støtte til kommunernes udgifter til bygningsfornyelse fordeles fortsat til kommunerne efter objektive behovskriterier, men for at øge målretningen mod de små byer mv. uden for vækstområderne, vil fordelingen ske på baggrund af nye objektive kriterier, blandt andet omfanget af tomme boliger og kommunens andel af byer med befolkningstilbagegang.*
2. *Fordelingen af midler til områdefornyelse ændres således, at midlerne målrettes byer med under 10.000 indbyggere, samt til provinsbyer under pres med mere end 10.000 indbyggere. De største byer vil fremover kun kunne få områdefornyelsesstøtte til nyere boligområder med sociale og kulturelle problemer. Støtte til havne- og erhvervsområder udgår.*

Daværende boligminister Inger Støjberg udtalte i den forbindelse i en pressemeddelelse d. 4. marts 2016⁶:

”Hvis vi skal skabe et Danmark i balance, bliver vi nødt til at sikre, at der er vækst og udvikling i hele landet, og ikke kun i de store byer. Derfor giver det god mening at prioritere de mindre byer, der er ramt af befolkningstilbagegang, og hvor der skal gøres en særlig indsats for at bevare den enkelte by som attraktiv at bosætte sig i.”

Også daværende erhvervs- og vækstminister Troels Lund Poulsen var glad for den nye aftale. Han udtalte i en pressemeddelelse d. 4. marts 2016⁷:

”Denne ændring er en del af regeringens strategi for at skabe vækst og udvikling i hele Danmark. Det er vigtigt, at der skabes attraktive bosætningsmuligheder i landets mindre byer, som vi nu bidrager til. Nu er det vigtigt, at kommunerne tager de nye muligheder til sig.”

I september 2016 blev der afholdt byfornyelseskonference i Randers, hvor fokus blandt andet var på Statens Byggeforskningsinstituts undersøgelse af spinoff-effekt ved områdefornyelse, som vi redegjorde for i afsnit 1.1. I den forbindelse udtalte daværende boligminister Inger Støjberg, at byfornyelse netop kan fremme vækst og udvikling i landets mindre byer:

”De mindre byer i landet har størst brug for byfornyelse, og det viser sig faktisk, at det også er der, byfornyelsen giver de fleste private følgeinvesteringer. Derfor vil vi nu tildele de mindre byer en større del af midlerne,” sagde hun i en pressemeddelelse d. 26. september 2016.

5 <http://uim.dk/nyheder/2016/2016-03/regeringen-vil-styrke-byudviklingen-uden-for-vaekstomraederne>

6 <http://uim.dk/nyheder/2016/2016-03/regeringen-vil-styrke-byudviklingen-uden-for-vaekstomraederne>

7 <http://uim.dk/nyheder/2016/2016-03/regeringen-vil-styrke-byudviklingen-uden-for-vaekstomraederne>

4.1. Regeringen vil skære hårdt i byfornyelse

Regeringen har på finansloven afsat en bevilling til byfornyelse på 187,4 mio. kr. i 2017, 183,4 mio. kr. i 2018, 170,6 mio. kr. i 2019 og 165,6 mio. kr. i 2020⁸. Men i forbindelse med aftalen om en ny bandepakke, som regeringen, Socialdemokratiet og Dansk Folkeparti indgik d. 24. marts 2017, blev det besluttet, at byfornyelsesmidlerne skal finansiere en del af den nye aftale. Ifølge aftaleteksten betyder det en væsentlig reduktion i byfornyelsesrammen:

”Med henblik på at tilvejebringe den fornødne finansiering til initiativerne i Bandepakke 3 vil aftalepartierne stemme for et aktstykke, der overfører midler fra byfornyelse (51,3 mio. kr.) [...] til initiativerne i Bandepakke 3 i 2017. [...] Aftalepartierne vil desuden stemme for den del af finansloven for 2018, der fremadrettet udmønter korrektionerne af byfornyelsesrammen (20,2 mio. kr. i 2018, 28,5 mio. kr. i 2019, 83,6 mio. kr. i 2020, 73,6 mio. kr. i 2021, 63,6 mio. kr. i 2022, 38,6 mio. kr. i 2023 og 26,8 mio. kr. i 2024).”⁹

Derudover lægger regeringen også op til at finansiere en kommende jobpræmiepulje til langtidsledige med byfornyelsesmidlerne¹⁰. Det er dog endnu uklart, hvad det konkret kommer til at betyde i forhold til ovenstående aftale om byfornyelsesrammen fra 2018 til 2024.

Samlet set betyder det, at kun ét år efter, et bredt flertal i Folketinget besluttede at målrette byfornyelsesmidlerne til Det Lokale Danmark - efter i mange år at have tildelt størstedelen af midlerne til de store byer (specielt København, som denne analyse har dokumenteret) - beslutter et bredt flertal i Folketinget at skære meget kraftigt i puljen. Det på trods af at regeringen er helt bevidst om de store økonomiske fordele, der er ved byfornyelse i Det Lokale Danmark, som det fremgår af afsnit 3.

Besparelserne på byfornyelsesrammen har tidligere modtaget kritik fra flere sider.

Seniorforsker ved Statens Byggeforskningsinstitut på Aalborg Universitet, Jesper Ole Jensen, forklarede i Orientering på P1 d. 22. februar, at hvis man beskærer byfornyelsesrammen, vil det samtidig gå ud over beskæftigelsen og de private investeringer i de berørte områder:

”Når man fjerner så store beløb fra byfornyelsesrammen, så ved vi jo fra de undersøgelser, vi har lavet, at der dermed også forsvinder meget store private investeringer i de pågældende områder. Så for hver krone man fjerner fra områdefornyelsen, fjerner man også 3,5 kr. fra privatinvesteringer,” sagde Jesper Ole Jensen til P1.

Også Jakob Fastrup, formand for Danmark på Vippen, samt mange borgmestre i Det Lokale Danmark har udtrykt bekymring og skuffelse over det brede flertal i Folketingets ønske om at skære så kraftigt i byfornyelsesmidlerne. I forbindelse med at finansieringsplanerne til bandepakken og jobpræmiepuljen blev offentlige i marts 2017, kritiserede flere de planlagte besparelser på byfornyelsesrammen:

8 <http://www.ft.dk/samling/20161/lovforslag/1133/spm/21/svar/1386095/1727679.pdf>

9 <https://www.regeringen.dk/nyheder/aftale-om-bandepakke-iii/>

10 <http://ft.dk/samling/2016/lovforslag/1133/bilag/3/1724028.pdf>

Jakob Fastrup, formand Danmark på Vippen: ”Byfornyelsesmidlerne er i rigtig mange år gået til primært hovedstaden. Nu målretter man dem så til resten af Danmark, hvorefter man skærer kraftigt i midlerne. Det er ikke bare ærgerligt og uretfærdigt. Det øger også ubalancen i Danmark endnu mere.”¹¹

Holger Schou Rasmussen (S), borgmester Lolland Kommune: ”Det er skuffende, hvis det virkelig bliver Det Lokale Danmark, der skal betale for en bandepakke og en jobpræmiepulje med de byfornyelsesmidler, som endelig skulle komme vores vej, efter de i årevis er blevet brugt i de store byer. Det gav rigtig god mening, da man sidste år besluttede, at byfornyelsesmidlerne fremover skulle bruges på at gøre det mere attraktivt at bo og arbejde i Det Lokale Danmark. Ligesom med de statslige arbejdspladser er det nemlig penge, som har større effekt ude i landet end inde i de store byer, og som spiller naturligt sammen med regeringens arbejde for at skabe et Danmark i bedre balance. Derfor overrasker det mig, hvis regeringen nu bakker i forhold til den ambition.”¹²

Erik Flyvholm (V), borgmester Lemvig Kommune: ”Vi har de sidste mange år haft stor gevinst af blandt andet byfornyelsepuljen, som vi har brugt aktivt i forhold til at udvikle hele kommunen. Det er ingen hemmelighed, at vi kæmper med befolkningstallet, men netop byfornyelse kan gøre en kæmpe forskel. Det er vigtige midler, og derfor ærgrer jeg mig naturligvis også over, at regeringen vil skære kraftigt i netop den pulje.”¹³

Claus Wistoft (V), borgmester Syddjurs Kommune: ”I Syddjurs er vi på nuværende tidspunkt i gang med vores byfornyelsesprojekt nummer to i Mørke, det første var i Kolind, og jeg synes, at vi har rigtig gode erfaringer hermed. Både med det fysiske løft, disse giver, men bestemt også fordi projekterne aktiverer lokalsamfundene på en rigtig god måde. Hvis der ikke er midler de næste 2 år, og de herefter halveres, betyder det selvfølgelig nedsat aktivitet på området, og hermed at kommunen selv skal ’spare sammen’ i længere tid, før det næste byfornyelsesprojekt kan sættes i søen.”¹⁴

Jan Petersen (S), borgmester Norddjurs Kommune: ”Det her vil ramme hårdest uden for de store byer, hvor investeringskraften ikke er der, og hvor vi er afhængige af statslige midler. Det lader til, at man forventer, at markedet er i stand til selv at smide investeringskræfter i det, eller at pengene skal hentes udelukkende fra de kommunale budgetter, og det er ikke realistisk. Jeg håber på, at der vil være et flertal i Folketinget, der kan se, at dette er at snyde provinsen og trække tæppet væk under os. Retorikken om at gøre noget for provinsen går i en retning, mens et forslag som dette går i en helt anden.”¹⁵

11 <http://danmarkpaavippen.dk/skuffede-borgmestre-det-lokale-danmark-skal-betale-for-jobpraemiepulje-og-bandepakke/>

12 <http://danmarkpaavippen.dk/skuffede-borgmestre-det-lokale-danmark-skal-betale-for-jobpraemiepulje-og-bandepakke/>

13 <http://danmarkpaavippen.dk/skuffede-borgmestre-det-lokale-danmark-skal-betale-for-jobpraemiepulje-og-bandepakke/>

14 <http://syddjurs.lokalavisen.dk/djursland-ingen-planer-om-byfornyelse-de-naeste-to-aar-bekymrer-borgmestre-/Syddjurs- Lokale-nyheder/20170312/artikler/170319889/1506>

15 <http://syddjurs.lokalavisen.dk/djursland-ingen-planer-om-byfornyelse-de-naeste-to-aar-bekymrer-borgmestre-/Syddjurs- Lokale-nyheder/20170312/artikler/170319889/1506>

Lene Kjelgaard Jensen (V), borgmester Thisted Kommune: ”Vi kan ikke løfte den her opgave alene, og det bør vi heller ikke. Alle bør have en interesse i, at der også sker en udvikling i yderområderne. Hvis man virkelig vil et Danmark i balance, er det her nogle vigtige midler at have for et område som vores.”¹⁶

Danmark på Vippen opfordrer på baggrund af denne analyses konklusioner til, at man finder alternative finansieringsmuligheder til henholdsvis jobpræmiepuljen og bandepakken, så midler fra byfornyelsespuljen også kan uddeles på et tilfredsstillende niveau fra 2018 og frem. Som denne analyse har dokumenteret, fører byfornyelse til arbejdspladser og øget aktivitet i de berørte områder. Derfor bør det brede flertal i Folketinget, som i 2016 fornuftigt besluttede at målrette byfornyelsespuljen til Det Lokale Danmark, ikke bare stå ved det forlig, men også skrue op for midlerne, så områder, der i dag trænger til at løft (på samme måde som København gjorde i 80'erne og 90'erne), kan få tilført de nødvendige midler.

Danmark på Vippen opfordrer regeringen og Folketinget til, at byfornyelsespuljen mindst kommer tilbage på 2015-niveau, hvor puljen lød på 280 mio. kr.¹⁷

16 <https://jyllands-posten.dk/protected/premium/indland/ECE9408548/regeringen-vil-fjerne-pengene-til-byfornyelse-i-landkommuner/>

17 Finansloven 2015

© 2017 Danmark på Vippen.

Telefon: 91 89 80 90

E-mail: kontakt@danmarkpaavippen.dk

CVR: 36150610